

6. hét / A jövő

Hová tartok?

Utolsó hetünkön a jövőről alkotott különféle újszövetségi képeket és gondolatokat tekintjük át, és közben felfedezünk valami rendkívül érdekeset: minden kép, amelyet a jövőről alkotunk, már most hatással van a jelenünkre, meghatározza döntéseinket, megváltoztatja látókörünket, rmeényt nyújt és utat mutat.

139. Zsoltár

8 perc

1 A karmesternek: Dávid zsoltára. Uram, te megvizsgálasz és ismeresz engem.

2 Tudod, ha leülök vagy ha felállok, messziről is észreveszed szándékomat.

3 Szemmel tartod járásomat és pihenésemet, gondod van minden utamra.

4 Még nyelvemen sincs a szó, te már pontosan tudod, Uram.

5 Minden oldalról körülfogtál, kezedet rajtam tartod.

6 Csodálatos nekem ez a tudás, igen magas, nem tudom felfogni.

7 Hova menjek lelked elől? Orcád elől hova fussak?

8 Ha a mennybe szállnék, ott vagy, ha a holtak hazájában feküdnék le, te ott is jelen vagy.

9 Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó végén laknék,

10 kezed ott is elérne, jobbod megragadna engem.

11 Ha azt gondolnám, hogy elnyel a sötétség, és éjszakává lesz körülöttem a világosság:

12 a sötétség nem lenne elég sötét neked, az éjszaka világos lenne, mint a nappal, a sötétség pedig olyan, mint a világosság.

13 Te alkottad veséimet, te formáltál anyám méhében.

14 Magasztallak téged, mert félelmetes vagy és csodálatos; csodálatosak alkotásaid, és lelkem jól tudja ezt.

15 Csontjaim nem voltak rejtve előtted, amikor titkon formálódtam, mintha a föld mélyén képződtem volna.

16 Alaktalan testemet már látták szemeid; könyvedben minden meg volt írva, a napok is, amelyeket nekem szántál, bár még egy sem volt meg belőlük.

17 Mily drágák nekem szándékaid, Istenem, mily hatalmas azoknak száma!

18 Számolgom, de több a homokszemeknél, és a végén is csak nálad vagyok.

19 Bár megölnéd, Istenem, a bűnöst, és távoznának tőlem a vérontó emberek!

20 Akik csalárdul beszélnek rólad, ellenségeid, hazugul mondják ki nevedet.

21 Ne gyűlöljem-e gyűlölőidet, Uram? Ne utáljam-e támadóidat? Jel 2,6

22 Határtalan gyűlölettel gyűlölöm őket, hiszen nekem is ellenségeimmé lettek.

23 Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat!

24 Nézd meg, nem járok-e téves úton, és vezess az örökkévalóság útján!

Ezt a zsoltárt nagy ámulat hatja át: ámulat Isten felülmúlhatatlan közelségén, annak a valóságnak a felfoghatatlan misztériumán, aki a Jahve nevet viseli, és aki körül fogja az embert. Semmi nincs olyan közel hozzánk, mint Isten. Igen: Isten közelebb van hozzánk, mint saját magunk. Minél mélyebben elgondolkozik ezen a zsoltáros, annál felfoghatatlanabbnak tűnik előtte Isten lényé és működése:

*"Tudod, ha leülök vagy ha felállok, messziről is észreveszed szándékomat.
Szemmel tartod járásomat és pihenésemet, gondod van minden utamra.
Még nyelvemen sincs a szó, te már pontosan tudod, Uram."*

"A Jóisten mindent tud." Ez majdnem úgy hangzik, mintha egy "Nagy Testvérről", egy mennyei szemről volna szó, amely mindenhová követ minket. Sajnos ez az istenkép régebben végzetes szerepet játszott a nevelésben: "A Jóisten mindent lát, és rossz viselkedésedet nem hagyja büntetlenül." Ezzel sok emberben ültettek el félelmet Istennel szemben, ráadásul még egy kellemetlen életérzést is. Valószínűleg nagyon kevesen vannak, akik számára kellemes, ha mindig figyelik őket, és ha mindig ügyelniük kell magaviseletükre.

Márpedig bizony döntő jelentőségű, hogy milyen istenképet fűzünk ahhoz a lényhez, aki ennyire közel van hozzánk. Ha az *Isten* szóhoz olyan fogalmakat kapcsolunk, mint *szigorúság*, *vizsga*, *szentség* vagy *ítélkezés*, akkor az a gondolat, hogy ez az Isten mindeütt jelen van, valósággal szinte elviselhetetlen. Ha ezzel szemben Isten elsősorban a jóság, irgalmasság és szeretet megtestesítője, sokkal könnyebben elviseljük ezt a gondolatot, sőt hatalmas vigasztaló erő is áradhat belőle: kívül-belül biztonságban vagyunk.

Menekülési gondolatok

A zsoltáros először is több lehetőséggel eljátszadzik, miként lehetne elmenekülni ez elől a mindenütt jelen lévő Isten elől:

"Hova menjek lelked elől? Orcád elől hova fussak?

Ha a mennybe szállnék, ott vagy, ha a holtak hazájában feküdnék le, te ott is jelen vagy.

*Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó végén laknék,
kezed ott is elérne, jobbod megragadna engem.*

*Ha azt gondolnám, hogy elnyel a sötétség, és éjszakává lesz körülöttem a világosság:
a sötétség nem lenne elég sötét neked, az éjszaka világos lenne, mint a nappal, a sötétség pedig olyan,
mint a világosság."*

Ezen a héten expedíciónk vezérkérdése: "Hová tartok?" A 139. zsoltár meglepő formában tematizálja ezt a kérdést, mikor ezt kérdi: "Hová mehetek, ahol megmenekülök Istentől? Van-e valahol lehetőség arra, hogy elmeneküljek jelenlététől?" Négy lehetséges célt említ meg: a mennyet, a halottak birodalmát, a tenger szélét és a sötétséget. Ez a négy menekülési cél az élet négy irányát írja le:

- Van, aki magasra akar szárnyalni, mindent kezében akar tartani, egyre több mindent akar elérni, be akarja venni a mennyet, talán "olyan is akar lenni, mint Isten" A keresztyén hagyomány ezt **gőgnek** nevezi.
- Mások ezzel szemben lezuhannak, megmaradnak depressziójukban, berendezkednek elkeseredettségükben. A "halottak bitodalma" nagyon is eleven közöttünk: mindenütt jelen van, ahol az emberek csak vegetálnak minden hajtóerő, remény és cél nélkül. Ezt a hagyomány **keserűségnek** nevezi.

- Ismét mások olyan életstílust választanak, amely egyszerűen távol van Istentől. Se nem különösebben gőgösek, se nem különösebben búskomorak, egyszerűen csak Isten nélkül élik életüket. De végül is még így is Isten kezében vannak.
- Igen, kudarcra van ítélve még maga a szándék is, hogy oda menjünk, ahol Isten fényéből egy sugár sem ér el. Véget vethetünk ugyan az életünknek, de nem Isten jelenlétének. Mióta Isten eljött Jézus Krisztusban, a sötétség nem sötét többé.

A zsoltáros gondolatban eljuttatja az Isten előli menekülés minden lehetőségét, és a végén megállapítja, hogy mindezek "lehetetlen lehetőségek". Képtelenek vagyunk elmenekülni Isten jelenléte elől, és ez így van jól. Mert Isten az élet és az életminőség megtestesítője. Arra a halra, amely teljes komolysággal megpróbálna kimenekülni az őt körülvevő vízből, a biztos halál várna, amennyiben sikerülne neki. Isten az életelixírünk. Hála Istennek, lehetetlen elmenekülni előle!

Isten csodálatosra alkotott meg

A zsoltáros a 139. zsoltárban nemcsak az élet peremén és végén bukkan Istenre, hanem már az eredetkor is:

*"Te alkottad veséimet, te formáltál anyám méhében.
Magasztallak téged, mert félelmetes vagy és csodálatos;
csodálatosak alkotásaid, és lelkem jól tudja ezt."*

Micsoda felismerés: "Csodálatosak alkotásaid!" Ez ebben az összefüggésben a zsoltárosra, illetve ránk, emberekre vonatkozik. Hány embernek tudnám ajánlani, hogy nap mint nap tudatosítsa ezt az igazságot! Abból a felismerésből, hogy Istennek csodálatosak az alkotásai, a zsoltáros arra a következtetésre jut, hogy akkor maga a Teremtő, aki engem alkotott, szintén csodálatos.

Sok embert ismerek, aki ezt pont fordítva látja. Egyáltalán nem érzékelik, hogy ők milyen csodálatos teremtmények. Komolya problémáik vannak saját életüket illetően, és kisebbségi komplexusok gyötrik őket. Csak az istenhít révén kezdenek el azon gondolkozni, hogy miért éppen az ő esetükben hibázott volna ez az Isten, aki olyan csodálatosra alkotta a világot. Sokan kizárólag azért képesek önmagukban hinni, mert hisznek Istenben.

Mindegy, milyen úton, de bárcsak képesek volnánk hinni önmagunkban! Kezdetől fogva olyannak akarta, amilyenek vagyunk. Nem a természet véletlenszerű termékei vagyunk, nem csak úgy beledobtak a létbe bennünket, hanem művészi szöttek az anyaméhben, mindegyikünk értékes, egyedi darab. Amilyenek vagyunk, olyannak akartak bennünket. Szüleink egy gyereket akartak. Isten *minket* akart. Lehet, hogy az eddig eltelt évek részben olyanná formáltak, amilyenek Isten nem akart bennünket. De semmi nem képes annyira eltorzítani, hogy Isten ne ismerné fel bennünk egyedi teremtését. Mindegyikünkre áll ez a megingathatatlan kijelentés: "Isten akarta, hogy legyek! Isten igent mond rám! Isten szeret!" Nem létezik a világon senki, akit ne szeretnének. Senkinek nem kell kétségbeesnie saját maga miatt. Istenben a helyes válaszra lelnek ezek a kérdések: "Ki vagyok én? Minek vagyok a világon? Honnan jöttem? Hová tartok? Mi lesz belőlem?"

Védettség és nyugtalanság között

Van egy amerikai szólásmondás: "If you can't beat them, join them" - ha nem bírod legyőzni őket, csatlakozz hozzájuk. Úgy tűnik, valami ehhez hasonló játszódik le a 139. zsoltárban is, amikor a zsoltáros először menekülni akar, míg végül megadja magát annak a ténynek, hogy Isten elől nem lehet elmenekülni. Az egyetlen hely, ahová el lehet menekülni előle - az maga Isten! Ebből a zsoltárból nem a beletörődés, hanem a teljes igenlés hangzik. Nem könnyen mondta ki a zsoltáros igenjét Istere, de a végén teljes szívből ki tudja mondani. Szembenézett Istennel kapcsolatos rossz érzéseivel és félelmeivel, hogy végül biztonságra leljen benne. Ez vajon annyit jelent, hogy "minden jó, ha a vége jó"? Nem.

Itt nem egy pusztán misztikus istenkapcsolatról van szó - "Fő, hogy én biztonságban vagyok Istenben!" -, hanem istenkapcsolatunk a világban való elkötelezettségünkre szólít fel. Isten jelenlétének nemcsak megnyugtató, hanem nyugtalanító, világot megváltoztató ereje is van. Istent nem lehet igazán imádni anélkül, hogy ne háborodnánk fel az emberek igazságtalanságán. Dietrich Bonhoeffer mondta a Harmadik Birodalom idején: "Csak az énekelhet gregorián énekeket, aki kiáll a zsidók mellett."

A 139. zsoltár azzal a kijelentéssel kezdődött, hogy Isten ismer és kikutat bennünket. Most ugyanez fogalmazódik meg kérésként. Minél elkötelezettebbek vagyunk, annál valószínűbb, hogy láttatott szellemi indítékaink közé nagyon is nem szellemi motívumok keverednek. Ez egy mp-ig se tartson vissza bennünket, hogy elkötelezzük magunkat valami iránt. De arra bizony felszólít, hogy elkötelezettségünk közepette újra meg újra Isten vizsgálatának vessük alá magunkat:

*"Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet!
Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat!
Nézd meg, nem járok-e téves úton,
és vezess az örökkévalóság útján!"*

"A vallásosság az az elhatározás, hogy az Istentől való függőséget boldogságnak nevezzük."

Hermann von Bezel

35. Imádkozz ma valakivel közösen, legyen az családtag, diáktárs vagy barát!

[A könyv megvásárolható:
<https://www.lutherkiado.hu/kiadvanyok/konyvek/lelkiseg/486-40-nap-alatt-az-en-korul>]